

La Venta de Contreras es va emplenar de somnis durant tot un cap de setmana

la pagesia. Al mateix temps, també es va dur a terme una trobada de les diferents aliances territorials per la Sobirania Alimentària, on s'hi van reprendre sinergies i plantejaments comuns a tots els territoris, tot enfortint així una xarxa de xarxes amb diversos anys d'experiència a l'esquena.

Dissabte va acabar amb un enorme taller en què es plasmaria una fotografia col·laborativa de les percepcions de les persones assistents sobre el futur del món rural. Una dinàmica de grans dimensions, perfectament sincronitzada, on s'hi van acabar prioritzant les línies d'acció per als propers dos anys: incidència en la reforma de la PAC, ja que enguany es debat sobre l'exercici 2020-2025, la batalla dels transgènics, la paralització dels tractats de comerç i inversions (TTIP-CETA), la importància de la sobirania energètica, la necessitat d'apostar pels drets de la pagesia, els serveis públics, la incorporació de joves al camp, el desenvolupament d'iniciatives locals per la Sobirania Alimentària, o la relació entre la ramaderia industrial i el canvi climàtic; a

més d'altres debats transversals com l'educació i les sinergies amb altres moviments com ara els Feminismes o l'Economia Social i Solidària.

Vam plegar diumenge amb un mercat de productes ecològics i artesans a la Plaça del Salero, de Minglanilla, on s'hi va fer una de les parades del 2n Congrés d'Escriptors per a la Defensa de la Cultura el 1937 i que li va donar al poble el sobrenom de «poble inoblidable»; i la lectura del manifest per part de la presidenta de Plataforma Rural, Ángeles Santos. I diumenge també vam tenir temps per riure'ns de nosaltres mateixes amb Kancaneo Teatro.

En definitiva, La Venta de Contreras es va emplenar de somnis durant tot un cap de setmana, somnis compartits de transformació i de construcció d'una vida digna per les pobladores del món rural, somnis trenats amb alegria i amb solidaritat. Continuem caminant i il·lusionant-nos, nodrint els nostres somnis i sembrant dignitat.

Globalitzem la lluita, globalitzem l'esperança! ■

MEMÒRIA HISTÒRICA

Minglanilla 1937: «Ustedes que saben escribir, ¡defiéndannos!»

Fidel García-Berlanga – Entrepueblos Castilla-La Mancha

Parlem de la Plaça del Salero de Minglanilla, una senzilla plaça de poble on el passat 5 de març de 2017 vam celebrar la cloenda del X Fòrum per un Món Rural Viu. El fer-ho allà tenia una raó ineludible: aquesta plaça –com totes– tenen en la seva genètica constructiva una mica de mercat i un altre de fòrum cívic, de racó de jocs i de crida a la trobada.

Però en aquest cas té un significat especial: una memòria que s'enreda pels balcons i les llambordes i ens parla d'un poble pobre, però sobretot profundament solidari que amb la simple decisió d'acollir als que ho necessitaven més –els refugiats i refugiades– va generar un caldo de cultiu de potent significat global.

Fa 80 anys, i armada amb aquestes més de 2.500 persones que fugien de l'extermini franquista d'Andalusia i Extremadura, aquesta plaça es va convertir en un referent internacional del compromís de la cultura amb la lluita política i la defensa de les llibertats i la democràcia. I de la potència del pensament i la sobirania camperoles per visibilitzar, humanitzar i transcendir la tragèdia.

Al juliol de 1937, mentre el feixisme internacional i les tropes franquistes atacaven i massacraven els pobles de la República espanyola, es va celebrar el II Congrés en Defensa de la Cultura –el denominat per molts el II Congrés antifeixista– organitzat amb urgència aquí, perquè la nostra terra s'havia convertit en aquest moment en el símbol, baluard i front de lluita contra el feixisme internacional.

El Congrés va ser organitzat per l'Associació Internacional d'Escriptors per a la Defensa de la Cultura (AIDC, que havia nascut després del I Congrés de 1935 a París) i va reunir la nòmina més important d'escriptors i escriptores que segurament mai s'hagi reunit al segle XX: Neruda, Huidobro, César Vallejo, Marinello, Octavio

Aquesta plaça es va convertir en un referent internacional del compromís amb la lluita política i la defensa de les llibertats i la democràcia

Paz, Nicolás Guillén, Alejo Carpentier, Zambrano, Alberti, Benavente, Machado, Maria Teresa León, Pompeu Fabra, Ramon J. Sender, León Felipe, Bergamín, Corpus Barga, Malraux, Aragon, Tristan Tzara, Sylvia Townsend, Bertolt Brecht, Heinrich Mann, Ilya Ehreburg, Tolstoi...

L'organització local del Congrés va recaure en l'Aliança d'Intel·lectuals Antifeixistes per a la Defensa de la Cultura creada arran del cop d'estat del 18 de juliol (de fet la seva constitució oficial és del 30 de juliol) imitació de l'associació internacional i amb una especial protagonisme del florent moviment artístic-polític de València (la Unió d'Es-

una petita població tenia en aquell moment un paper important en el control militar, polític i de contra-espionatge d'una de les més estratègiques carreteres de la República Espanyola.

Quan van acabar de dinar la gent, els nens i nenes, gent gran, gent de Minglanilla i refugiada, van veure la comitiva, els cotxes, es van acostar a la plaça i van començar a cantar,... A partir d'aquest moment es va generar una trobada multitudinària, plural i colectiva a la plaça convertida en un veritable fòrum, el primer moment del Congrés fora de guió i amb protagonistes reals de la lluita i del sofriment. Dones, homes i infants

La «Desbandá» d'Andalusia, fugint del terror franquista

criptors i Artistes Proletaris dels Renau, Gaos, Ballester,...).

Es va decidir celebrar-ho de forma itinerant a les tres ciutats que representaven la lluita contra el franquisme i el feixisme: València, en aquest moment capital oficial i cultural de l'estat; Madrid com a símbol de la resistència enfront de la barbàrie (la ciutat que resistia i va resistir més que cap altra, fins i tot més que Leningrad); i les conclusions a Barcelona que era la capital de la rereguarda i la connexió amb Europa.

Finalment es va celebrar una segona sessió de conclusions a París i en conseqüència, cal tenir en compte que les presències i intervencions dels participants es van localitzar en molts casos només en alguna de les sessions.

Dins el vast calendari del II Congrés resalta un moment casual però doblement significatiu. En el viatge de València a Madrid, el 5 de juliol, la comitiva es va aturar a dinar al poble de Minglanilla. Encara que era i és

de tots els continents i amb diverses llengües compartint la solidaritat internacional o humana; un dels moments emocionals, intel·lectuals i conceptuals més importants del Congrés. Com bé comenta Niall Binns, Minglanilla es va convertir en aquest moment en lloc de epifanies.

Alejo Carpentier narra en les seves memòries d'aquell viatge (*España bajo las bombas*¹) com se li va acostar una vella endolada, una dona de cabells blancs i vestit negre que li va agafar dels braços i li va dir «vostès que saben llegir i escriure, defensi'ns». Aquesta frase va ser el seu *leiv motiv* de per vida i li va marcar de tal manera que quan va tornar a Espanya per primera vegada en 1978, va embarcar a Saura i Ramón Chao per visitar de

Dones, homes i infants de tots els continents i amb diverses llengües compartint la solidaritat internacional o humana

1. Veure Margarita Mateo Palmer, «Saber escribir: España bajo las bombas», a *La Jiribilla, revista de cultura cubana*, octubre de 2009, La Habana http://www.lajiribilla.co.cu/2009/n441_10/441_20.html

*Per tot això i
aprofitant la
celebració del
80è aniversari
en aquest any
2017, pretenem
organitzar una
trobada anual
que commemori
i doni a conèixer
aquell moment
i que de passada
ens serveixi
de guió per
reflexionar*

nou la plaça del Salero de Minglanilla. I a Nicolás Guillén, un nen que tenia tatuat als braços el «No passaran» i que havia perdut a la seva família al front li va dir mentre li estrenyia amb una mà forta: «aquí tots som pobres,... aquí tots treballem i perquè guanyessin els feixistes haurien de matarnos a tots». Una equació que malauradament, gairebé es va fer realitat.

Però aquesta epifania està lligada en gran part a un fet poc esmentat però fonamental: Minglanilla tenia en aquestes dates uns 3.000 habitants, però havia decidit feia pocs mesos acollir a milers de persones que fugien i que havien patit directament l'atac i el terror de les tropes franquistes. Una població que patia la penúria i l'escassetat de la guerra acollia pràcticament a una quantitat similar a la seva mateixa població.

En aquestes dates en què el nostre estat ha incomplert totalment el seu compromís d'acollir un vergonyós 0'05%, aquell gest té un significat impagable. I segur que no va ser un fet aïllat i molts altres pobles estaven fent el mateix: el món rural ha estat sempre el comodí on la humanitat ha trobat salvació davant la catàstrofe bèl·lica, natural o de crisi civilitzadora.

Un poble capaç de decidir i organitzar de debò una política tal d'acollida –una veritable «Minglanilla acull»– es convertiria així en una comunitat molt més forta, sensible i conscienciada (l'efecte secundari de la solidaritat). Aquelles gents havien creat llaços perdurables: molts dels avis del poble recorden encara avui a les nenes i nens que van viure amb ells en molts casos tota la guerra i com aquells llaços es van mantenir fins als anys 50 i 60 (ocultant-t'ho tot el possible per evitar majors represàlies). S'havien convertit en «un públic egregi» al qual només Nicolás Guillén es va atrevir a parlar directament. Però aquest pas no es va donar des del no res.

Naixien d'una mobilització generalitzada i aquesta, d'unes societats rurals altament polititzades, organitzades i cultivades. On imperava la tensió i fe en la política alliberadora. On les organitzacions obreres i camperoles estenien els seus ateneus de formació i un poble podia tenir tres, quatre o cinc publicacions setmanals de gran qualitat, divulgatives i mobilitzadores. On la Institució Lliure d'Ensenyança, l'escola Moderna i els krausistes havien generat una revolució pedagògica que (a més de fermentar aquelles generacions literàries i científiques de les que encara ens alimentem) va

Miguel Hernández sortint del Congrés d'escriptors, València

expandir una educació activa i crítica entre tota la població incloent –aquesta vegada si– de forma molt clara el món rural. I on els ajuntaments tenien un paper absolutament actiu i dinàmic en la logística i en la vida administrativa però sobretot com a gresol i motor de la vida associativa, intel·lectual i política de tot el veïnat. El sentit de comunitat com a subjecte polític va ser segurament en aquests anys una realitat que ara intentem albirar en les lluites per les sobiraniaes.

Per tot això i aprofitant la celebració del 80è aniversari en aquest any 2017, pretenem organitzar una trobada anual que commemori i doni a conèixer aquell moment i que de passada ens serveixi de guió per reflexionar. Sobre el compromís entre la cultura i el món camperol. Sobre la lluita contra la intolerància i el feixisme polític que avui torna a rampar. Sobre la solidaritat internacional, l'acolliment i les violències. Sobre les sobiraniaes i sobretot sobre com i on trobar les fissures que ens permetin construir els subjectes polítics que puguin respondre al crit d'aquella dona sofrent que va emocionar a Carpentier.

Com sempre els pobles ens oferiran lliçons de cura, temps, observació, i solidaritat creades des de la realitat més palpable, pedestre i quotidiana: la via camperola. ■